

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

ע.

עין משפט
נר מצוה

(א) שבעות לג: בכורות (ב) קדושין כג: כ"מ. (ג) קדושין כג: כ"מ. (ד) קדושין כג: כ"מ. (ה) קדושין כג: כ"מ. (ו) קדושין כג: כ"מ. (ז) קדושין כג: כ"מ. (ח) קדושין כג: כ"מ. (ט) קדושין כג: כ"מ. (י) קדושין כג: כ"מ. (יא) קדושין כג: כ"מ. (יב) קדושין כג: כ"מ. (יג) קדושין כג: כ"מ. (יד) קדושין כג: כ"מ. (טו) קדושין כג: כ"מ. (טז) קדושין כג: כ"מ. (יז) קדושין כג: כ"מ. (יח) קדושין כג: כ"מ. (יט) קדושין כג: כ"מ. (כ) קדושין כג: כ"מ.

רבינו חננאל

איכא דאמרי אמרי הנהניא לא כתבין אורכתא אמטלטלי דכפריה. אמ' ליה רב אשי לאמימר מאי טעמא אמ' ליה מר' יוחנן דאמ' גול ולא נתיישו הבעלים שניהם אין יכולים להקריש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ולא אשכחן פלוגתא עליוהו אמטלטלי שפעתיה. ויש מי שגורס אמטלטלי דכפריה אפקדנא וסבר דלא כתבין אורכתא לא [אפקדנא דקמא כל היכא פיקדנא] ברשותא דמריה איתיה, ולכתיב למיור לפרקן דאינו [ברשותו] ושמועה זו בפרק שביעי] הנהניא בענין המשביע לעדים אם לא תבוא ותיערו שיש לפלוני [מנה] אצל פלוני. ואוקמינהו דהאמי' עדי שישמעו מפי הנובע ומקום לה שמואל בבא בהרשאה. ואמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא, הני מילי היכא דכפריה היכא דלא כפריה כתבין. וכמוהו עור בפקדן יש כבוד להחלה. וכיון דליכא מאן דרדיי ליה, לא האה דנהרדעי ולא לאה אצל פלוני. ורב אשי ואמימר דאינו בתראי מוקמי לה כר' יוחנן, שמע מינה דהילכתא הכי. וכל דאשכחן בתלמוד בנן מעשה דרב פפא דאקני לוויה דהוה ליה בי הוואה לרב שמאל רב אחא וביצא רב במה לר' אמר כפריה הוא כדאיתיה בהיא, אבל או כפריה לא איתבריא בשמעתא דכתבין אורכתא עליה. והא דנהניא לא למכתב אורכתא אפילו אמטלטלי דכפריה לא ידעין מנין ועל זה טמכו הומיא מחבריה עליו הוראה. ואמרי נהרדעי כל אורכתא דלא כתיב בהו דיל דון זכי ואפיק לנפשי לית בה משום. מאי טעמא, דיכל למומר ליה לאו בעל דברים דידי ואה אבי או כתיב בהו למחצה לשליש ולרביע מינה. ורב אשי מייגו וזכי לנפשך והמותר שלי: מיגו דמפשע. נאמן דינא כהדי שלי אפלגא על כהמיה דלא מלי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את משמע: אכולה: ואי ספס. שלי משל נאמן: לא מפיקין מיניה. אף על גב דלא כתיב ביה אפיק לנפשך. ל"א ולי תפס שלי ממון שהולא ועיכבו לעמנו לא מפיקין מיניה כך מלאכי כמזב בתשובה הגאונים וזה עיקר: רב אשי פליג עליה דלמימר: כיון דכתיב קבילת עליי. אלמא שלי שיה הלך אי תפס מפיקין מיניה. וללישנא קמא נמי אי תפס משל נאמן מפיקין מיניה דהא שלי בעלמא הוא והוי כמזב לבעל חוב: למיפס פלגא. ממון שהניא אם רוצה לבעב חזיו: אצל פלוני. והלכתא שלי שויה ולא שקיל מידי: מר' ג' על פי שנים. כלומר שנים מעידין אותו שגנב: גנב ומכר כשנא. אכל טבח קס ליה דרצה מיניה: וענב ציוס הכפורים. דאין זדווה: אלא כרת: וענב ומכר ואחר קן מס אביו. אכל מת אביו ואח"כ טבח ומכר תנא כפיסא דפטור שהרי ירש את אביו ושלו הוא טובא ומוכר: כשני אלו. כטרפה ובחולין בעורה דקא סבר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אכל לרפואה ולכלבים שחיטה ראויה היא לאי דני בעי מני אכיל מיניה: גמ' דני ולא חזי דבר. על פי שנים עדים יקום דבר. והני עדי טביחה דקתני בתנאי או על פי שנים עדים אחרים חזי דבר קמסהדי לאי לאו עדי גניבה איכא למימר ידיה קא טבח: חלפתא

אורכתא. הרשאה: משום דר' יוחנן. דהואיל ואינו צרשות הצעלים אינו יכול להקנותו לשליח הלכך אם אכל יכול לחזור ולתבוע מיד הנאמן: דכפריה. אם מציעה מפקיד לנאמן צביה דין וכפר צו: דמיחוי. דחמתין אשיקרא דיהיב ליה לשליח מידי דלית ליה גבי האין: דאמר ליה האין. נאמן לשליח לאו בעל דברים דידי את: ואי כסב בה למחצה ולשליש. דון וזכי לנפשך והמותר שלי: מיגו דמפשע. נאמן דינא כהדי שלי אפלגא על כהמיה דלא מלי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את משמע: אכולה: ואי ספס. שלי משל נאמן: לא מפיקין מיניה. אף על גב דלא כתיב ביה אפיק לנפשך. ל"א ולי תפס שלי ממון שהולא ועיכבו לעמנו לא מפיקין מיניה כך מלאכי כמזב בתשובה הגאונים וזה עיקר: רב אשי פליג עליה דלמימר: כיון דכתיב קבילת עליי. אלמא שלי שיה הלך אי תפס מפיקין מיניה. וללישנא קמא נמי אי תפס משל נאמן מפיקין מיניה דהא שלי בעלמא הוא והוי כמזב לבעל חוב: למיפס פלגא. ממון שהניא אם רוצה לבעב חזיו: אצל פלוני. והלכתא שלי שויה ולא שקיל מידי: מר' ג' על פי שנים. כלומר שנים מעידין אותו שגנב: גנב ומכר כשנא. אכל טבח קס ליה דרצה מיניה: וענב ציוס הכפורים. דאין זדווה: אלא כרת: וענב ומכר ואחר קן מס אביו. אכל מת אביו ואח"כ טבח ומכר תנא כפיסא דפטור שהרי ירש את אביו ושלו הוא טובא ומוכר: כשני אלו. כטרפה ובחולין בעורה דקא סבר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אכל לרפואה ולכלבים שחיטה ראויה היא לאי דני בעי מני אכיל מיניה: גמ' דני ולא חזי דבר. על פי שנים עדים יקום דבר. והני עדי טביחה דקתני בתנאי או על פי שנים עדים אחרים חזי דבר קמסהדי לאי לאו עדי גניבה איכא למימר ידיה קא טבח: חלפתא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כסתם יחידאה לא אמר. תימה דכמה מקומות משמע דלמר אפילו כסתם יחידאה דכסוף המולא (שבת דף פא): פריך והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משה ומנן מיר חופץ ומפספס אבל לא סורק ואע"ג דכפ"ג' מיניס (מיר ד' מב. וס) מוקמינן ליה כר"ש וצפרק החולץ (בימות דף מב): גבי אמת צבולות דפריך נמי והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם אע"ג דלמתי כרבי מאיר וכן צבמה מקומות ו"ל דה"פ ה"א מאן תנא לנועים ר' דוסא כי היכי דלא תקשה סתם משנה לרבי יוחנן כלומר דלא תקשה מאי אולמיה האי סתמא מהאי סתמא דכיון דליכא למימר דחידאה היא לא תשיבא כי היכי סתם משנה דלמתי כרביס ור"ת והא האי סתמא נמי דאין הגונב אחר הגנב יחידאה היא דהיינו רבי יהודה בר פלוגתיה דרבי דוסא דאמר כל שילקטו דוקא ולא כל מה שלקטו ויש לומר דלמא רבי יהודה כל שלקטו נמי שרי ולא נקט כל שילקטו אלא לרבותא דלע"ג דלא שרי לאלה על ידי צריה ועי"ל דה"ק ה"א דכסתמא יחידאה לא אמר כי היכי דלא תקשה ליה סתם משנה אכל השתא שהורכו לעשות מירון אחר לא נאמר יותר אלא אפי' (ב) משנה יחידאה נמי אמר: לא כתבין אורכתא אמטלטלי. דוקא אמטלטלי דגוליה אכל אמטלטלין דפקדון כתבין דלא תלי טעמא בהקדש ויש כח לאדם להקדיש פקדון שיש לו ציד חצירו כדמוכח בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פמ). גבי ההוא גברא דלייתי קרי לפומצידתא אתו כ"ע שקלי חדא חדא אמר הרי הן מוקדשין לשמים ומשמע התם דלא לא קילו דמייהו הוו קדשי ועוד דלעיל אמר אין הגונב אחר הגנב משלם כפל משום דאין צעלים יכולין להקדיש וגונב מצית הנפקד משלם כפל לצעלים דמייהו בהמפקד (ב"ב דף נג): ועיקר קרא בגונב מצית שומר כתיב:

כסתם יחידאה לא אמר (א) אמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי אמר רב אשי לאמימר מאי טעמא אמר ליה משום דרבי יוחנן ד"א"ר יוחנן גול ולא נתיישו הבעלים שניהם אינן יכולין להקריש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו איכא דאמרי אמרי נהרדעי "לא כתבין אורכתא אמטלטלי דכפריה טעמא דכפריה דמיחוי כשיקרא אבל לא כפריה כתיב ביה ואמרי נהרדעי "אורכתא דלא כתיב ביה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך לית ביה מששא מ"ט 'משום דא"ל האין לאו בעל דברים דידי את אמר אבבי "ואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביע מיגו דמשמע דינא אפלגא משמע דינא אכולה אמר אמרימר אי תפס לא מפיקין מיניה רב אשי אמר "כיון דכתביה ליה כל דמתעני מן דינא קבילת עלי שליח שויה ואיכא דאמר שותפא שויה נפקא מינה למיתפס פלגא (ב) וי והלכתא שלי שויה: מר' ג' על פי שנים ומכר על פיהם ארבעה וחמשה "גנב ומכר בשבת גנב ומכר לע"ז "גנב ומכר ביום הכפורים "גנב משל אביו ומכר ואח"כ מת אביו "גנב ומכר ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה "גנב ומכר לרפואה או לכלבים "השוחט וגמצאת טריפה "השוחט חולין בעורה משלם תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון פוטר בשני אלו: גמ' לימא מתניתין דלא כרבי עקיבא דאי ר' עקיבא האמר דבר ולא חצי דבר דתניא (א) אמר רבי יוסי כשהלך אבא חלפתא אצל ר' יוחנן בן גורי ללמוד תורה ואמרי לה רבי יוחנן בן גורי אצל אבא חלפתא

נהגו לכתוב אורכתא אפילו אמטלטלי דכפריה וטעמא לא ידענא ור"ת מפרש דטעמא דהלכתא כלישנא בתרא דסוגיא דגמרא כוותיה דשבעות (דף לג: וס"ה) דייק טעמא דמשביע (א) עליכס דאיש פלוני כהן הוא הא מנה לפלוני ציד פלוני חייבין והא קתני סיפא עד ששמעו מפי התובע אמר שמואל צבא כהרשאה והא אמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי הני מילי (א) דכפריה אכל לא כפריה כתבין וכן צפרק יש צבור (בכורות דף נט). וכיון דהלכתא כלישנא בתרא אם כן אפילו כפריה כתבין דהא לישנא בתרא מפרש טעמא דלא כתבין אמטלטלין דכפריה משום דמיחוי כשיקרא ולמיחוי כלישנא בתרא אם כן אפילו כפריה כתבין דהא לישנא בתרא מפרש טעמא (וגיטין דף כו): דליתא לרוב פפי דאמר האי אשתא דלייני דמיכתבא קמני לסקהדו סהדי אחתימות ידיהו פקולה משום דמיחוי כשיקרא וא"ת כיון דלא חיישין למיחוי כשיקרא אם כן אשתא דלייני דמיכתבא קמני לסקהדו סהדי אחתימות ידיהו פקולה משום דמיחוי כשיקרא למימר ליתא ו"ל דאורחא דגמרא למיפך מנימלל אע"ג דליתא דצפרק צ' דכתבות (ד' נא): נמי פריך מנהרדעי דאמרי לא כתבין הוה ליה הונא וחורר בה מחמת זה ומגיה דברים אע"ג דאמר בהכותב (בכורות ד' פה). דליתיה ומיהו לפי המפרש התם דהא דקאמר ליתא לא קאי ארב פפי אלא כלומר ליתא לקושיא דאין קושיא דכקיים שטרות דוקא חיישין למיחוי כשיקרא דבית דין אכל בשאר מילי לא מדרב נחמן או אין זה ראייה משום דפריך מדרב פפי וא"ת וללישנא קמא דנהרדעי מאי הוה משני אמתימין דשבעות ודכורות ומיהו אמתימין דשבעות מני לאוקמי (ב) דכקראות וכמ"ד שצנעין אכל כהיה דכורות דאיידי צפדין צבור ליכא לאוקמי כמ"ד פודין דכקראות דהא קתני כהיה משנה דאין פודין ויש לומר דאיכא לאוקמינה שהאחד חייב לחצירו ושאל מדרבי נתן אי נמי שנתן לו צנעמד שלשתן ומיהו כהיה דכורות כרין לקדקק אם יכול ליתן צנעמד שלשתן כיון דהוא עצמו לא היה יכול להוציא מידו כמו שצנעמד אין יכול ליתן צנעמד שלשתן כיון דלא ימנה לנצות מחיים כמו שצנעמד צנעמד על מה שאינו נצנעמד לכתוב הרשאה אפי' צנעמד אע"פ שאין אדם יכול להקנות הלוואה לחצירו כדמוכח במי שמת (ב"ב ד' קמח). שדוחק לנצות להלוואה לפלוני איתא צבירא ולא מני לאשכוחי אלא הואיל וירש יורשה אי נמי צנעמד שלשתן משמע דשום ענין לא מני מקני ליה דכיון דק"ל כאיכא דאמרי ולהך לישנא אמטלטלין דגוליה נמי כתבין אורכתא אע"פ שאין יכול להקנותו כמו שאין יכול להקדיש דקיימא לן כרבי יוחנן דגול ולא נתיישו הצעלים שניהם אין יכולין להקדיש כדמשמע בצ"ק ד"מ (ד' ו' ע"ג) דפריך מיניה לרב ומשמע נמי התם דסבר סתמא דגמרא דהא המסותא מטלטלין לא היה נגזל יכול להקדיש ה"ה הלוואה אע"פ שאין יכול להקנותה כתבין הרשאה וטעמא דלחיה לישנא משקינן דשליח שויה ועשו תקנה לענין שליחות כאילו היה קונה קנין גמור ויש סמך למנהג צבול (בתרא) (לקמן ד' קד): דרב פפא הוה מסיק חזי צי חוחאי אקניניהו לרב שמואל בר יהודה אגב אסיפא צבימה כי אחא נפק לאפיה עד תווך ומסיק משמע לון הלוואה ויש לדקוק דמסיק צניקא מיירי שלא ניתן להוצאה ועוד דההוב (ב"ב ד' מו). ובהמוכר את הספינה (ב"ב ד' עו): ל"ג ומסיק אלא הוה ליה זוזי צי חוחאי בכל הספרים ואין לקדקק מההיא דכורות (ד' מו). גבי פדיון הבן שיכול להרשות אע"פ שניתן לכהן ע"מ להוציא דלא מסקי אדעתיהו שימות תוך שלשים אלמא יכול להרשות צנעמד דהתם ע"כ לאו ע"מ להוציא נתנו לו דקיימא לן כשמואל דאמר התם כסמך להיהא שמעמא (ס) דפודה צנו בתוך שלשים * ונחלכו המעות דאין צנו פדוי:

כה א מיי פ"ג מהלי
שלחן ו' ו' עיין
בשבעות ובמימ פתח עשין
פכ טו"מ ו"ע קר קב
ספי' א ורב אלפס כאן
ובפ' הובז ע"ס דף מא':
סו ב ג מיי סס ה' א
סמג סס טו"ע ח"מ
ס' קב ספי' ד:
סו ד מיי סס ה' ב
טו"ע סס ספי' ה:
כה ה מיי סס הלכה א
טו"ע סס ספי' ו:
סו ו מיי סס טו"ע סס
כ"ג:
ג ד מיי פ"א מהלכות
ע"ה פ"א ו פ"ג
ה' ו טו"מ ס' ש:
ע"ה ח מיי סס פ"ג ה'
כ"ג טו"מ סס:
ע"ב ט מיי סס ה' ב טור
ח"מ סס:
ע"ג י ב מיי סס פ"ג ה'
ו טו"מ סס:
ע"ד ל מ ב מיי סס ה'
ח טו"מ סס:

הגהות הב"ח

(א) גב' למיתפס פלגא (והלכתא שלי שויה).
חלמי' וי"ב עיין באשרי:
כמז דלא גבירי ליה:
(ב) תוס' ד"ה כסתם וכו'
כסתם משנה דירחידיה:
(ג) ד"ה אמטלטלין וכו'
טעמא דמשביע מפי
עליכס: (ד) בא"ד ה"מ
היכא דכפריה אכל:

גליון הש"ס

גב' והלכתא שלי שויה.
עיין ב"ב דף קק ע"א תוס'
ד"ה מדרש: תוס' ד"ה
בב"ד:
ונתאבלו המעות דאין בנו
פדיו. ועיין ב"ב דף קק
ע"א וסופוס ד"ה מדרש:

מוסף רש"י

אורכתא כהרשאה, ולשון
שולטת הוא כמו (ב"ב
קמח): בשנת פלוני אורכן
שטון, אף כאן אורכתא
השלטה שהשליט על בעל
דיו לנצותו (שבועות ג').
אמטלטלי לפי שאינו
ענין והעדים מעידין על
מה שכתוב סתמא שיש לי
ציד פלוני קן וקן (סו)
דהואיל ואין צעין מיחוי
כשיקרא, שמה אין צדו
משל לו ולסו ומימי סהדי
אשקריה (בבב"ב סו).
דכפריה שכתב נשבע
שהנשבע שקין דהשתא
מיחוי שסתמא על
מיש זה שקל לי ציד
פלוני קן וקן (שבועות
ג'). אבא חלפתא אפי'
חלפתא, דר' יוסי סתם
היינו ר' יוסי בן חלפתא
(דשב"ב ב"ב ו').